

PROJEKT

Uchwała Nr

Rady Gminy Przelewice

z dnia

w sprawie przyjęcia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Przelewice na lata 2026 – 2032

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2026 r., poz. 662 ze zm.) Rada Gminy Przelewice uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Przelewice na lata 2026 – 2032, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr VII/51/2007 Rady Gminy Przelewice z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie przyjęcia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Przelewice na lata 2007 – 2032.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przelewice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wnioskodawca:

Wójt Gminy Przelewice

Mieczysław Mularczyk

Elektronicznie podpisany przez
Mieczysław Mularczyk
Data: 2026.10.14 12:38:05 +02'00'

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Przelewice

z dnia

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY PRZELEWICE W LATACH 2026-2032

1. Cel programu.

Celem programu jest wskazanie mieszkańcom gminy Przelewice szkodliwego wpływu azbestu na zdrowie człowieka, określenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Przelewice oraz wyznaczenie zadań dla Gminy w długookresowym procesie eliminowania wyrobów zawierających azbest z użytkowania. Program ma charakter planistyczny i informacyjny. Opis obowiązków właścicieli i wykonawców odwołuje się do odrębnych przepisów prawa a warunki korzystania ze wsparcia gminy określają właściwe zasady dotacyjne i zawierane umowy.

2. Przepisy prawne dotyczące azbestu.

1) Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032, rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. co do zasady ustala końcowy termin wykorzystywania wyrobów zawierających azbest do dnia 31 grudnia 2032 roku z uwzględnieniem szczególnych regulacji dotyczących zabezpieczonych dróg oraz rur pozostawionych w ziemi.

2) Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2025 r., poz. 1708 ze zm.) – fundamentalny akt prawny, który wprowadził całkowity zakaz produkcji, obrotu oraz wprowadzania na terytorium RP azbestu i wyrobów go zawierających. Określa również sankcje karne za złamanie tych zakazów.

3) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) – definiuje azbest jako substancję stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska. Nakłada na osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami obowiązek przedkładania informacji o ilości i miejscach występowania azbestu Wójtowi Gminy Przelewice a pozostałe zobowiązane podmiotu - właściwemu marszałkowi województwa.

4) Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.) – klasyfikuje azbest jako odpad niebezpieczny. Określa restrykcyjne zasady gospodarowania takimi odpadami, wymogi

uzyskiwania odpowiednich wymaganych zezwoleń na ich zbieranie lub przetwarzanie odpadów oraz wpisów do rejestru BDO, stosownie do prowadzonej działalności.

5) Ustawa z dnia 07 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2026 poz. 524 ze zm.) – reguluje kwestie formalne związane z prowadzeniem prac budowlanych. Zdejmując dach z eternitu, należy dokonać odpowiedniego zgłoszenia robót budowlanych lub uzyskać pozwolenie w starostwie powiatowym.

6) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649 ze zm.) – określa m.in. obowiązek przeprowadzania kontroli i sporządzania przez właściciela obiektu "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" oraz wymóg zgłoszenia prac demontażowych do właściwego organu nadzoru budowlanego, okręgowego inspektora pracy oraz inspekcji sanitarnej na co najmniej 7 dni przed ich rozpoczęciem.

7) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r., Nr 216, poz. 1824) – nakłada na wykonawców obowiązek m.in. oczyszczania strefy prac, stosowania środków ochrony indywidualnej pracowników (kombinezony, maski z filtrami) oraz odpowiedniego nawilżania wyrobów podczas demontażu, by zapobiec pyleniu.

8) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r., Nr 8, poz. 31) – określa procedury inwentaryzacyjne oraz wzory formularzy, za pomocą których corocznie (do 31 stycznia) składa się informację o wyrobach z azbestem.

9) Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 643 ze zm.), (wraz z umową międzynarodową ADR) – nakłada ścisłe wymogi na transport odpadów azbestowych (odpowiednie pakowanie w szczelną folię, oznakowanie pojazdów).

3. Szkodliwość azbestu

Szkodliwość azbestu ma unikalny charakter, ponieważ nie wynika z jego toksyczności chemicznej, lecz ma podłoże czysto mechaniczne. Mineral ten staje się śmiertelnym zagrożeniem dopiero w momencie, gdy struktura materiału, w którym się znajduje, zostanie naruszona. Dopóki płyty eternitowe na dachu czy elementy izolacyjne pozostają nienaruszone, azbest nie stanowi bezpośredniego niebezpieczeństwa dla zdrowia. Sytuacja zmienia się diametralnie pod wpływem czynników atmosferycznych powodujących wietrzenie materiału, a także podczas wszelkich prac mechanicznych, takich jak łamanie,

cięcie, wiercenie czy szlifowanie. Wówczas do powietrza uwalniają się miliony niewidocznych dla ludzkiego oka, mikroskopijnych włókien, które tworzą unoszący się w powietrzu, niezwykle groźny pył. Głównym problemem związanym z azbestem jest zachowanie tych mikrowłókien w ludzkim układzie oddechowym. Ze względu na swoje miniaturowe rozmiary oraz charakterystyczny, igiełkowaty kształt, bez trudu omijają one naturalne filtry obronne człowieka, do których należą rzęski w nosie i krtani. Włókna te przenikają do najgłębszych partii płuc, docierając wprost do pęcherzyków płucnych. Ich specyficzna budowa sprawia, że wbijają się one głęboko w tkanki i ze względu na swoją absolutną odporność chemiczną oraz mechaniczną, pozostają tam na zawsze. Ludzki organizm nie jest w stanie w żaden sposób rozpuścić azbestu ani usunąć go za pomocą komórek układu odpornościowego. Nieustanny, trwający dekadami opór tkanek przed tym ciałem obcym wywołuje przewlekły stan zapalny, który stopniowo prowadzi do nieodwracalnego bliznowacenia i uszkodzeń komórkowych. Podstępna natura azbestu objawia się również w tym, że wywoływane przez niego choroby rozwijają się w sposób utajony przez niezwykle długi czas, wynoszący zazwyczaj od dwudziestu do nawet pięćdziesięciu lat od momentu pierwszego kontaktu z pyłem. Najczęstszym następstwem długotrwałej ekspozycji jest azbestoza, czyli pylica azbestowa, polegająca na postępującym zwłóknieniu tkanki płucnej. W jej wyniku płuca tracą swoją elastyczność, co drastycznie ogranicza zdolność oddychania i prowadzi do ciężkiej niewydolności oddechowo-kръżeniowej. Jeszcze groźniejszym skutkiem są choroby nowotworowe, wśród których prym wiedzie międzybłoniak opłucnej lub otrzewnej – niezwykle agresywny i praktycznie niewyleczalny rak, rozwijający się w błonach wyściełających klatkę piersiową i jamę brzuszną, w przypadku którego kontakt z azbestem jest niemal jedyną znaną przyczyną medyczną. Wdychanie włókien drastycznie zwiększa także ryzyko zachorowania na raka płuc, przy czym u osób palących tytoniowy dym i jednocześnie narażonych na pył azbestowy występuje przerażający efekt synergii, podnoszący to ryzyko nawet kilkudziesięciokrotnie w porównaniu do reszty populacji. Związki z ekspozycją na ten minerał wykazują również nowotwory krtani oraz układu pokarmowego. Na wszystkie te schorzenia najbardziej podatne są osoby zawodowo związane z budownictwem, dekarstwem i przemysłem stoczniowym, jednak zagrożenie środowiskowe dotyczy każdego, kto decyduje się na samodzielne, niefachowe usuwanie eternitu z własnej posesji bez odpowiednich środków ochrony osobistej i właściwego zabezpieczenia terenu.

4. Inwentaryzacja ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Przelewice.

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest została przeprowadzona w 2024 roku. Z posiadanych danych wynika, iż w sumie na terenie gminy Przelewice znajduje się 65 408 m² wyrobów zawierających azbest – płyty azbestowo – cementowe co daje ok. 981,12 Mg. Są to dane szacunkowe.

5. Wycofywanie wyrobów zawierających azbest z użytkowania. Zasady postępowania przy pracach rozbiórkowych. Unieszkodliwianie azbestu.

Ostateczny termin wycofania z użytkowania wyrobów zawierających azbest w Polsce to 31 grudnia 2032 roku. Wynika to bezpośrednio z krajowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu. Po tej dacie wykorzystywanie wszelkich materiałów azbestowych (np. płyt dachowych typu eternit) będzie całkowicie nielegalne. Warto pamiętać, że od 28 marca 1999 roku obowiązuje już zakaz obrotu azbestem i wyrobami go zawierającymi. Usuwanie azbestu ze względu na wysokie zagrożenie rakotwórcze (włókna respirabilne) podlega ścisłym regulacjom prawnym, głównie według rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Wykonawca zgłasza zamiar przeprowadzenia prac właściwemu organowi nadzoru budowlanego, właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy oraz właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem prac. Prace może wykonywać wyłącznie wyspecjalizowana firma, której pracownicy przeszli odpowiednie szkolenia BHP w zakresie safe handlingu azbestu. Przed rozpoczęciem prac wykonawca opracowuje szczegółowy plan usuwania wyrobów zawierających azbest. Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia (BIOZ) sporządza się w przypadkach wymaganych przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Należy odizolować strefę prac od otoczenia (stosując folie ochronne PE) oraz ustawić widoczne tablice ostrzegawcze z napisami np. „Uwaga! Zagrożenie azbestem”. Niedozwolone jest łamanie, kruszenie czy rzucanie płytami eternitu. Aby uniknąć emisji pyłu, wyroby muszą być stale nawilżane wodą lub specjalnymi preparatami wiążącymi włókna. Stosuje się wyłącznie narzędzia ręczne lub wolnoobrotowe wyposażone w odciągi miejscowe z filtrami HEPA. Pracownicy muszą nosić kombinezony ochronne kat. III (typ 5/6) oraz maski z filtrami P3 chroniącymi drogi oddechowe. Zdemontowany azbest musi zostać niezwłocznie zamknięty w szczelnych opakowaniach – zazwyczaj w grubej folii polietylenowej (minimum 0,2 mm) lub specjalnych workach typu Big-Bag, a następnie trwale oznaczony naklejką ostrzegawczą „Azbest”. Azbestu nie da się zutylizować poprzez zwykły recykling czy spalanie w standardowych piecach, ponieważ jego włókna są odporne na bardzo wysokie temperatury. Odpady przekazuje się do unieszkodliwienia w miejscach dopuszczonych obowiązującymi przepisami, prowadzonych przez podmioty posiadające wymagane decyzje. Tam są deponowane w ziemi i zabezpieczane grubą warstwą gruntu, aby uniemożliwić uwolnienie włókien do atmosfery. Choć rzadziej stosowane na masową skalę z powodu kosztów, istnieją metody witrifikacji (stapiania azbestu w temperaturze powyżej 1000°C w masę szklaną) lub destrukcji chemicznej (rozkład kwasami), co całkowicie niszczy strukturę włóknistą minerału. Po zakończeniu prac wykonawca ma obowiązek wystawić właścicielowi nieruchomości oświadczenie o prawidłowym wykonaniu prac oraz kartę przekazania odpadu na składowisko, którą należy przechowywać przez minimum 5 lat. Dodatkowo co roku do 31 stycznia właściciele budynków z azbestem – osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami muszą składać aktualną informację o stanie wyrobów do Wójta Gminy Przelewice a pozostałe zobowiązane podmioty – właściwemu marszałkowi województwa.

6. Wykaz przykładowych firm świadczących usługi w zakresie wykonywania usług związanych z demontażem, odbiorem, transportem i unieszkodliwieniem.

Lp.	Nazwa wykonawcy	Adres wykonawcy
1.	GoNet Marcin Sokołowski	ul. Klonowa 17A 66-470 Kostrzyn nad Odrą
2.	Logistyka Odpadów Realizacje Sp. z o.o.	ul. Szklana 20 43-300 Bielsko Biała
3.	ECO-POL Sp. z o.o.	ul. Główna 51C 86-120 Pruszcz
4.	P.H.U. US-KOM Robert Kołodziejski	Bierzewice 46 09-500 Gostynin
5.	REVOL Sp. z o.o.	ul. Świętej Teresy 106/10 91-341 Łódź
6.	IMAK Krzysztof Szymczak	ul. Norwida 11/14 96-100 Skierniewice
7.	Auto – Złom Usługi Pogrzebowe EDEN	Świniary Stare BN 27-670 Łoniów
8.	EKO 24 Barbara Plewko SP. K	ul. Chojęńska 42 74-400 Dębno
9.	Lumen Sp. z o. o.	ul. Piotra i Pawła 9 72-015 Police

7. System finansowania robót związanych z bezpiecznym usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest w Polsce opiera się na dotacjach publicznych, które mają na celu całkowite oczyszczenie kraju z tego niebezpiecznego minerału do końca 2032 roku. Głównym filarem tego wsparcia są środki pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Są one cyklicznie dystrybuowane do Wojewódzkich Funduszy (WFOŚiGW), skąd trafiają bezpośrednio do kas poszczególnych gmin na realizację lokalnych programów oczyszczania. Z punktu widzenia mieszkańca czy właściciela nieruchomości oznacza to, że kluczowym i pierwszym krokiem w ubieganiu się o środki jest złożenie odpowiedniego wniosku we własnym urzędzie gminy lub miasta. Należy jednak pamiętać o wyraźnym rozgraniczeniu w strukturze finansowania robót: dotacje celowe z programów azbestowych służą wyłącznie likwidacji zagrożenia, co oznacza, że za ich pomocą nie można sfinansować zakupu ani montażu nowych materiałów budowlanych, takich jak nowa blachodachówka czy krokwie. Warunkiem koniecznym do ubiegania się o jakiegokolwiek wsparcie finansowe lub podatkowe jest bezwzględny zakaz samodzielnego demontażu eternitu i posiadanie

oświadczenia o prawidłowym wykonaniu prac i oczyszczeniu terenu wystawionego przez licencjonowanego wykonawcę spełniającego wymagania dotyczące przeszkolenia personelu, wyposażenia, bezpieczeństwa prac oraz gospodarowania odpadami, w tym posiadającego wymagane dla wykonywanej działalności wpisy i decyzje. W 2021 roku Rada Gminy Przelewice uchwałą Nr XXXIV/199/2021 z dnia 29 czerwca 2021 roku wraz z kolejnymi uchwałami zmieniającymi podjęła decyzję o możliwości uzyskania przez mieszkańców gminy Przelewice dotacji celowej, która umożliwia bezpłatne usunięcie azbestu przy udziale środków WFOŚiGW w Szczecinie oraz środków finansowych z budżetu Gminy Przelewice.

8. Zadania Gminy w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz ochrony przed jego szkodliwością.

Realizacja celów i założeń wynikających z ogólnokrajowej polityki oczyszczania kraju z wyrobów zawierających azbest nakłada na Gminę szereg obowiązków o charakterze koordynacyjnym, ewidencyjnym oraz finansowo-organizacyjnym. Podstawowym zadaniem samorządu w tym obszarze jest prowadzenie i systematyczna aktualizacja szczegółowej inwentaryzacji wyrobów azbestowych znajdujących się na obszarze gminy. Proces ten opiera się na informacjach przedkładanych przez właścicieli i zarządców nieruchomości, a zgromadzone dane są na bieżąco wprowadzane do ogólnopolskiej Bazy Azbestowej, co umożliwia precyzyjne monitorowanie postępów w usuwaniu tych niebezpiecznych materiałów. Kolejnym kluczowym aspektem działalności Gminy jest funkcja pośrednika finansowego oraz organizatora systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi. Samorząd podejmuje działania ukierunkowane na pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych, w szczególności z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przeznaczonych na dotowanie prac związanych z usuwaniem azbestu. W ramach przyznanych funduszy Gmina wyłania w trybie zamówień publicznych wyspecjalizowany podmiot posiadający stosowne uprawnienia środowiskowe. Podmiot ten odpowiada za bezpieczne zbieranie, załadunek, transport oraz ostateczne unieszkodliwienie odpadów na licencjonowanych składowiskach, minimalizując tym samym ryzyko emisji groźnych dla zdrowia włókien azbestowych do środowiska. Dopełnieniem działań operacyjnych są obowiązki Gminy w zakresie edukacji i informacji lokalnej społeczności. Samorząd realizuje je poprzez upowszechnianie wiedzy o szkodliwości azbestu, promowanie bezpiecznych metod postępowania z uszkodzonymi elementami budowlanymi oraz szerokie informowanie o procedurach uzyskiwania wsparcia finansowego. Działania te mają na celu przygotowanie mieszkańców do ostatecznego, ustawowego terminu całkowitego wyeliminowania azbestu z polskiej gospodarki i przestrzeni publicznej, który został wyznaczony na dzień 31 grudnia 2032 roku. Gmina nie finansuje zakupu ani montażu nowych pokryć dachowych lub elewacji, a samo wsparcie w zakresie demontażu lub odbioru materiału nie zdejmuje z właścicieli obiektów budowlanych odpowiedzialności za ich prawidłowy stan techniczny. Wszelkie prace związane z przygotowaniem nieruchomości do procedury

oczyszczania muszą być prowadzone w sposób zgodny z przepisami prawa budowlanego oraz ochrony środowiska, stanowiąc wkład własny beneficjentów.

9. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości.

Skuteczna realizacja założeń programu oczyszczania przestrzeni publicznej z wyrobów zawierających azbest w wyznaczonym ustawowo terminie do końca 2032 roku wymaga aktywnego współdziałania oraz dopełnienia szeregu obowiązków prawnych przez właścicieli, zarządców oraz użytkowników wieczystych nieruchomości. Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca przeprowadza kontrole stanu wyrobów zawierających azbest w terminach wynikających z oceny stanu i możliwości ich bezpiecznego użytkowania. Odrębnym obowiązkiem jest coroczne przedkładanie informacji. Wyrobach zawierających azbest właściwemu organowi. Dokumentacja ta stanowi podstawę do kwalifikacji stopnia pilności usunięcia niebezpiecznych elementów budowlanych oraz umożliwia prawidłowe prowadzenie i aktualizację lokalnej bazy danych. Wszelkie prace związane z eksploatacją, a w szczególności z usuwaniem elementów budowlanych zawierających azbest – takich jak pokrycia dachowe czy płyty elewacyjne – muszą być prowadzone przy zachowaniu rygorystycznych procedur bezpieczeństwa. Prace należy powierzyć wykonawcom spełniającym wymagania dotyczące przeszkolenia personelu, wyposażenia, bezpieczeństwa prac oraz gospodarowania odpadami, w tym posiadającymi wymagane dla wykonywanej działalności wpisy i decyzje. Samodzielny demontaż eternitu przez osoby nieuprawnione jest prawnie zakazany ze względu na bezpośrednie zagrożenie zdrowia publicznego i środowiska naturalnego wynikające z emisji pyłu azbestowego. Na podmiotach zarządzających nieruchomością spoczywa także obowiązek zgłoszenia planowanych prac budowlanych do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej. W przypadku robót objętych zgłoszeniem można je rozpocząć po upływie terminu na wniesienie sprzeciwu, jeżeli organ go nie wniósł, albo wcześniej, tj. po wydaniu zaświadczenia o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu. Struktura finansowa oraz ramy organizacyjne wsparcia udzielanego przez samorząd jednoznacznie określają zakres odpowiedzialności materialnej beneficjentów. Właściciele, zarządcy oraz użytkownicy nieruchomości zobowiązani są do sfinansowania we własnym zakresie zakupu oraz montażu nowych materiałów budowlanych, które zastąpią usunięty azbest. Ponadto w przypadkach, gdy gminny program wsparcia przewiduje jedynie częściowe refinansowanie prac, na dysponencie nieruchomości spoczywa obowiązek pokrycia pozostałych kosztów operacyjnych. Wszelkie działania podejmowane na terenie nieruchomości muszą być prowadzone w sposób zapewniający swobodny i bezpieczny dostęp wyłonięmu przez gminę wykonawcy do składowanego odpadu, przy jednoczesnym zabezpieczeniu terenu przed dostępem osób trzecich.

10. Podsumowanie i wnioski.

Realizacja celów sformułowanych w niniejszym Programie stanowi kluczowy element długofalowej strategii Gminy Przelewice w obszarze poprawy bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrony zdrowia

publicznego mieszkańców. Przeprowadzona w 2024 roku inwentaryzacja wykazała, że na terenie gminy wciąż znajduje się szacunkowo 65 408 m² wyrobów azbestowo-cementowych, co odpowiada masie około 981,12 Mg wyrobów zawierających azbest. Skala ta, w zderzeniu z nieuchronnym i ustawowo wyznaczonym terminem całkowitego oczyszczenia kraju do dnia 31 grudnia 2032 roku, wymaga od samorządu oraz społeczności lokalnej podjęcia skoordynowanych, systematycznych i dynamicznych działań eliminacyjnych w okresie objętym niniejszym dokumentem. Głównym wnioskiem płynącym z analizy zgromadzonych danych jest konieczność zapewnienia ciągłości oraz stabilności finansowania lokalnego systemu dotacji. Ze względu na wysokie koszty związane z profesjonalnym demontażem, transportem i unieszkodliwianiem eternitu, kluczowym zadaniem dla organów Gminy Przelewice będzie aktywne i regularne aplikowanie o zewnętrzne środki finansowe, w szczególności z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Jedynie zabezpieczenie stałego wsparcia finansowego, pokrywającego koszty utylizacji, stworzy realną zachętę dla właścicieli nieruchomości do pozbywania się niebezpiecznych wyrobów i zapobiegnie próbom ich nielegalnego, samodzielnego demontażu lub deponowania w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Równie istotnym elementem determinującym sukces programu jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez ciągłe prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych. Doświadczenia inwentaryzacyjne wskazują, że część dysponentów nieruchomości wciąż nie w pełni uświadamia sobie mechaniczny charakter szkodliwości azbestu oraz odroczone w czasie, śmiertelne skutki zdrowotne wdychania mikroskopijnych włókien respirabilnych. Samorząd musi zatem położyć szczególny nacisk na upowszechnianie wiedzy o procedurach bezpiecznej rozbiórki, obowiązkach spoczywających na właścicielach oraz o restrykcyjnych wymogach formalnych, takich jak zachowanie 21-dniowego terminu zgłoszenia robót budowlanych czy powierzanie prac wyłącznie wykonawcom spełniającym wymagania dotyczące przeszkolenia personelu, wyposażenia, bezpieczeństwa prac oraz gospodarowania odpadami, w tym posiadającymi wymagane dla wykonywanej działalności wpisy i decyzje. Podsumowując, osiągnięcie całkowitego oczyszczenia terenu Gminy Przelewice z wyrobów zawierających azbest do końca 2032 roku jest celem realnym, jednak wymagającym pełnego partnerstwa pomiędzy urzędem a mieszkańcami. Regularne wywiązywanie się właścicieli nieruchomości z obowiązków inwentaryzacyjnych, połączone ze sprawną organizacją odbioru odpadów przez gminę i rygorystycznym nadzorem nad procesem ich unieszkodliwiania na składowiskach, pozwoli na skuteczną eliminację tego rakotwórczego surowca, co przełoży się bezpośrednio na podniesienie standardów życia i czystości środowiska naturalnego w regionie.

UZASADNIENIE

Podjęcie niniejszej uchwały wiąże się z realizacją zadań własnych gminy z zakresu ochrony środowiska oraz ochrony zdrowia mieszkańców, polegających na konieczności sukcesywnego usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Dotychczas obowiązujący Program usuwania azbestu z terenu Gminy Przelewice został przyjęty w 2007 roku. Z uwagi na upływ niemal dwudziestu lat, dokument ten stał się nieaktualny. Dezaktualizacji uległy zawarte w nim dane inwentaryzacyjne, ramy czasowe realizowanych zadań, a także mechanizmy zewnętrznego finansowania ekologicznego.

Aktualizacja Programu oraz powiązanego z nim regulaminu jest niezbędna w celu dostosowania działań gminy do Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032, który nakłada na Rzeczpospolitą Polską obowiązek całkowitego usunięcia wyrobów azbestowych do dnia 31 grudnia 2032 roku. Nowy dokument dostosowuje horyzont czasowy Gminy Przelewice do tego ostatecznego, ustawowego terminu. Ponadto dotychczasowy program z 2007 roku nie odzwierciedla realnej ilości azbestu pozostającego na terenie gminy, ponieważ przez minione lata część wyrobów została już usunięta ze środków własnych mieszkańców lub przy udziale dotacji. Nowe opracowanie bazuje na zaktualizowanej inwentaryzacji, co pozwala określić rzeczywisty bilans potrzeb. Posiadanie aktualnego programu, spójnego z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju i Technologii oraz bazą danych Baza Azbestowa, stanowi warunek bezwzględny, aby Gmina Przelewice mogła corocznie aplikować o zewnętrzne fundusze strukturalne. Mowa tu w szczególności o dofinansowaniach z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zaktualizowany dokument otwiera drogę do dalszego przyznawania mieszkańcom dotacji celowych pokrywających nawet do 100% kosztów unieszkodliwiania tych niebezpiecznych odpadów. W związku z powyższym, w celu zapewnienia ciągłości realizowanych zadań proekologicznych, dostosowania prawa miejscowego do aktualnych realiów społeczno-gospodarczych oraz przepisów prawa wyższego rzędu, wypracowanie i przyjęcie zaktualizowanego Programu w drodze uchwały jest w pełni uzasadnione i konieczne.